

3. Watch a video-fragment and say what food is most or less popular among English teenagers. In group, work out your ideas of the most popular Ukrainian dish, give its recipe and act out a “video advertisement” of Ukrainian cuisine.

Використання даних соціокультурних завдань, як показує практика, сприяє не тільки ефективному розвитку та формуванню соціокультурної компетенції студентів, а й позитивно впливає на розвиток майбутнього спеціаліста як багатогранної полікультурної особистості.

Якість професійної діяльності майбутнього спеціаліста враховуючи розширення міжнародних зв'язків в різних галузях залежить від рівня сформованості його загальнокультурної, соціокультурної та комунікативної компетентності. Як свідчать дослідження вчених, які займаються інтеграцією елементів культури в процес навчання іноземних мов, всебічний та професійний розвиток особистості сучасного фахівця передбачає високий рівень його соціокультурних знань та вмінь, глибокі загальнокультурні знання, вміння використовувати їх в іншомовній міжкультурній комунікації.

Оволодівши в стінах вищого навчального закладу соціокультурною компетенцією, значно підвищується рівень власної загальнокультурної компетентності, що в свою чергу надає майбутньому спеціалісту можливість до самовдосконалення, бути конкурентно-спроможним на ринку праці та постійно збагачувати власний досвід за рахунок обміну професійною інформацією.

УДК 378.147: 577

*Єрошенко Г.А., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А.,
Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Кінаш О.В., Клепець О.В.,
Шевченко К.В., Григоренко А.С., Донець І.М.*

Полтавський державний медичний університет
СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ
БІОЛОГІЇ

Ефективність підготовки майбутніх фахівців залежить від впровадження в навчальний процес різноманітних форм і методів організації навчання. Викладання медичної біології майбутнім медикам відбувається відповідно нормативним документам та навчально-методичним матеріалам, що забезпечує виконання здобувачами освіти робочої програми освітньої компоненти. Поєднання класичних форм і методів навчання з сучасними технологіями підвищують мотивацію та активізують освітню діяльність.

Ключові слова: *вища медична освіта, медична біологія, актуальні проблеми, навчально-методична робота, методика опитування, тестування.*

The effectiveness of training future professionals depends on the introduction into the educational process of various training forms and methods. The teaching of medical biology to future physicians takes place in accordance with normative documents and educational and methodical materials, which ensures the implementation of the working program of the educational component by students. The combination of classical forms and methods of teaching with modern technologies increases motivation and intensifies educational activities.

Key words: *higher medical education, medical biology, actual problems, teaching methodology, methods of questioning, testing.*

Эффективность подготовки будущих специалистов зависит от внедрения в учебный процесс различных форм и методов организации обучения. Преподавание

медицинской биологии будущим медикам проходит в соответствии с нормативными документами и учебно-методическими материалами, что обеспечивает выполнение студентами рабочей программы учебной компоненты. Сочетание классических форм и методов обучения с современными технологиями повышает мотивацию и активизирует учебный процесс.

Ключевые слова: *высшее медицинское образование, медицинская биология, актуальные проблемы, учебно-методическая работа, методика опрашивания, тестирование.*

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства - вища освіта є важливим чинником інтелектуально-економічного розвитку держави.

Вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей та інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти [3]. Для підготовки висококваліфікованих кадрів потрібно її оновлення з урахуванням актуальних світових тенденцій розвитку освіти та вимог часу [1, с. 7].

Одним з основних завдань закладу вищої освіти є - провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями [3].

Перед вищою медичною освітою постають сучасні актуальні проблеми викладання, які повинні вирішуватися в суспільстві на різних рівнях: державному, освітянському та безпосередньо у вищих навчальних закладах та колективах викладачів кафедр [1, с. 205, 5, с. 316].

Проблема організації начального процесу у вищих навчальних закладах була актуальною на всіх історичних етапах становлення та розвитку суспільства. Не залишається вона поза увагою і у сучасних дослідників, викладачів-практиків, молодих науковців [6, с. 93]. Ефективність підготовки майбутніх фахівців залежить від доцільності впровадження в практику роботи науково-педагогічного працівника різноманітних форм і методів організації навчання [1, с. 413, 6, с. 81].

Викладання у медичному закладі вищої освіти базується на досягненні оптимальних пропорцій між фундаментальними дисциплінами та професійно спрямованими.

Викладання медичної біології майбутнім медикам відбувається на першому курсі навчання відповідно нормативним документам та навчально-методичним матеріалам, що забезпечує ефективне виконання здобувачами освіти робочої програми освітньої компоненти.

У вирішенні проблеми підвищення якості навчання, безумовно важливе значення відіграє навчально-методична робота викладачів кафедри, що є об'єктивною необхідністю та закономірністю розвитку вищої освіти. У своїй практичній роботі викладачі повинні широко використовувати різні методи навчання і тільки систематичне і безперервне підвищення методичного рівня навчальної роботи може забезпечити підвищення якості освітнього процесу [5, с. 386, 9, с. 127].

Основна частина. Основними формами навчання при вивченні медичної біології в вищих навчальних медичних закладах освіти є: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота під керівництвом викладача, самостійна позааудиторна робота.

Поєднання класичних форм і методів навчання при викладанні медичної біології з сучасними технологіями на практичних заняттях, значно підвищують мотивацію студентів та активізують освітню діяльність [8, с. 173].

На практичних заняттях викладач проводить детальний розгляд теоретичних питань теми, формує необхідні навички та вміння їх практичного застосування, шляхом виконання студентами відповідних завдань, які передбачені програмою [5, с. 206].

Ефективність проведення практичних занять у значній мірі залежить від підготовки студента. Здобувач освіти повинен бути ознайомлений зі змістом теми, опрацювати повний об'єм інформації з питань теми під час самопідготовки при вивченні матеріалу за підручниками, посібниками, тестами, навчальним відеоконтентом, тощо. Як правило, об'єми інформації для підготовки є великими, тому плідна самопідготовка здобувача освіти суттєво залежить від сучасного методичного забезпечення.

Викладачами кафедри медичної біології розроблено «Практикум з медичної біології» до якого включені матеріали про структуру модуля, перелік теоретичних питань до кожної теми, завдання для позааудиторної самопідготовки та план виконання аудиторної практичної роботи. Особливого значення набуває підготовка здобувачів освіти до складання ЄДКІ (Єдиного державного комплексного іспиту), тому у «Практикум з медичної біології» включаються нові інформаційні матеріали (схеми, таблиці, основні терміни і поняття теми) і тестові завданнями формату Крок-1, база яких щорічно доповнюється.

Актуальною проблемою навчального процесу є оцінка його якості. Саме об'єктивний контроль знань стимулює студентів до оволодіння ними сумою знань, навичок, вмінь, сприяє активізації пізнавальної та навчальної діяльності. Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з медичної біології використовуються різні методи і форми контролю. Найбільш поширеними методами контролю з медичної біології є: усний контроль, письмовий, тестовий, перевірка практичних навичок та вмінь, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Обов'язковим на практичних заняттях з медичної біології є усний контроль, який сприяє розвитку логічного мислення, навичкам аргументувати і висловлювати власні думки грамотно, чітко, емоційно. При усному контролі створюється тісний контакт «викладач-студент», що в свою чергу дає змогу виявити обсяг і ґрунтовність знань, прогалини та неточності в знаннях студентів й одразу ж їх виправити. Викладачі також проводять письмовий контроль здобувачів освіти, який дозволяє з'ясувати ступінь оволодіння знаннями, вміннями та навичками, визначення їх правильності, точності, знання основних біологічних термінів і понять, а також вміння застосувати знання на практиці при розв'язуванні типових та ситуаційних задач. Перевагою письмової перевірки є те, що за короткий термін є результатом підготовки про знання багатьох студентів.

Тестовий контроль проводиться з метою актуалізації знань здобувачів освіти як на практичних заняттях, так і на підсумковому модульному контролі (ПМК), семестровій підсумковій атестації (СПА). Результати тестового контролю є засобом внутрішнього контролю на кафедрі медичної біології, що допомагає у порівнянні і визначенні рівнів успішності окремих груп студентів, та порівняльній характеристиці різних форм і методів викладання. Такий вид контролю дає змогу ефективніше використовувати час, ставить перед усіма студентами однакові

вимоги, допомагає уникати надмірних хвилювань [7, с. 221]. Тестова перевірка унеможливорює суб'єктивність викладача в оцінюванні знань, значно стимулює студентів до самоконтролю. Тестовий контроль передбачає однаковий рівень вимог та однакові критерії оцінювання для всіх студентів.

Наша методика роботи з тестовими завданнями включає три етапи: на першому, під час самопідготовки – студенти знайомляться з тестами та знаходять правильні відповіді, відмічають їх; на другому етапі, на практичному занятті – перевіряється правильність вирішення тестових завдань; на третьому етапі – здійснюється тестовий контроль. Така поетапна робота з тестовими завданнями сприяє набуттю студентами першого курсу навичок та вмінь роботи с тестами, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу та використанню його при вирішенні конкретних завдань [4, с. 12, 8, с. 173].

Комп'ютерне тестування розширює можливості контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень. На сьогодні комп'ютерний контроль - невід'ємна частина процесу освіти і професійної підготовки.

Комп'ютерне тестування, з точки зору сприйняття його студентами, є більш цікавим та захоплюючим, якщо порівнювати з усним чи письмовим опитуванням, викликає зацікавленість та створює позитивне обґрунтування у студентів щодо контролю знань та в майбутньому впливає на оволодіння майбутньою професією. Студентам подобається швидко отримувати результат, а також сам інноваційний характер контролю [2, с. 41].

Викладання на сучасному рівні не можливе без впровадження інтерактивного навчання і широко пов'язане з використанням інформаційних комп'ютерних технологій і розвитком Інтернету. Застосування інноваційних напрямків в навчальному процесі робить його цікавим і різноманітним.

Для забезпечення високого методологічного рівня роботи кафедри розробляються і впроваджуються прогресивні методи навчання, технічні засоби інтенсифікації пізнавальної діяльності студентів, широко використовуються в навчальній роботі сучасні технології. Так на кафедрі розроблені комп'ютерні програми для самопідготовки та контролю знань студентів до кожного практичного заняття, до яких занесені тести з бази даних «Крок-1» [8, с. 172, 9, с. 128].

Електронна бібліотека кафедри, в якій можна отримати інформацію про навчально-методичну літературу, тестові завдання, матеріали лекцій, допомагає студентам обмежити інформаційний потік, зменшити час на пошук необхідної інформації. В цьому напрямку проводиться активна щоденна робота, електронна бібліотека розширюється і постійно доповнюється навчально-методичними матеріалами: методичними вказівками, посібниками і конспектами лекцій, тестовими завданнями для самопідготовки та контролю знань студентів, комп'ютерними програмами.

Вдосконалення форм і методів організації навчального процесу та його методичного забезпечення допоможуть підвищити ефективність навчання. Грамотність і професіоналізм викладача відіграють керуючу роль у якісній підготовці сучасних лікарів.

Висновки. Ефективність підготовки здобувачів освіти з медичної біології потребує сучасної організації навчального процесу та вдосконалення методичного забезпечення.

Впровадження в навчальний процес комп'ютерних технологій сприяє оволодінню новітньою інформацією, систематизації і узагальненню теоретичних знань, активізації навичок до самопідготовки, ефективної роботи з тестовими завданнями та ситуаційними задачами тощо.

Оцінка знань здобувача освіти – це комплексний показник по всім форми контролю: усне та письмове опитування, тестування письмове та комп'ютерне, тощо.

Основним завданням науково-педагогічних працівників кафедри є вдосконалення форм і методів викладання освітньої компоненти, що допоможе у вирішенні актуальних проблем освітнього процесу при підготовці медичних кадрів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / Вишневський О. І. – [Вид. 3-є, доопрац. і допов.] - Київ: Знання, 2008. - 566 с.
2. Гнедко Н.М. Розвиток комп'ютерного контролю навчальної діяльності з використанням інформаційних технологій у вищих навчальних закладах : міжвузівський збірник "Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво " / Н.М.Гнедко. – Луцьк : Рівненський державний гуманітарний університет, 2011. - Випуск № 5. - С.39-45
3. Закон України "Про повну загальну середню освіту" щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі та захисту прав учасників освітнього процесу № 1385-IX : за станом на 13.04.2021 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021.
4. Застосування інноваційних технологій як запорука підвищення ефективності та якості навчання у вищій школі / Дубінін С.І., Ваценко А.В., Пілюгін В.О., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б. та ін. // Медична освіта. – 2016. - № 4. – С. 12-14.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи / Кузьмінський А. І. - Електронна бібліотека. Info Library. – 2005. - 485 с. (Доступно: www.info-library.com.ua/books-book-105.html)
6. Мачинська Н.І. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 180 с.
7. Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу при викладанні медичної біології / С.І. Дубінін, В.О.Пілюгін, А.В.Ваценко, Н.А.Улановська-Циба, Н.О.Передерій, О.Б.Рябушко // Вісник проблем біології і медицини. - 2018. – Вип.3(145). - С.220-223
8. Організаційно-методичні підходи при викладанні медичної біології іноземним студентам : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю присвяченої пам'яті ректора, члена кореспондента НАМН України, професора Л.Я.Ковальчука (Тернопіль, 21-22 травня 2015) / С.І.Дубінін, А.В.Ваценко, В.О.Пілюгін, Н.А.Улановська-Циба, Н.О.Передерій, О.Б.Рябушко, О.В.Овчаренко. - М-во охорони здоров'я України, ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського МОЗ України». – 2015. – С. 172-173
9. Технології тестування при вирішенні завдань модульного навчання : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції присвяченої 55- річчю Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я.Горбачевського [«Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III-IV рівнів акредитації»] / Дубінін С.І. Ваценко А.В., Пілюгін В.О., Улановська-Циба Н.А., Рябушко О.Б., Передерій Н.О., Овчаренко О.В. - Тернопіль: Укрмед-книга, 2012. – С. 126-128.

УДК 575:61:001.4-028.53

*Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Рябушко О.Б., Ваценко А.В.,
Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В.*

Полтавський державний медичний університет, Полтава

МІСЦЕ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ У КУРСІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

У статті проведено аналіз деяких термінів-епонімів та визначено їх місце у курсі медичної біології при вивченні розділів «Біологія клітини» та «Молекулярна